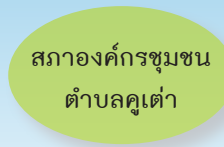

โครงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและผังชุมชน
เพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมืองขนาดใหญ่

ตำบลคูเต่า

ทะเลสาบสงขลา

ของดี ตำบลคูเต่า

ปลาเค็ม
 ประสานงาน สมศักดิ์ ทวีวงศ์ (สท.)
 57/1 ม.1 ต.คูเต่า มือถือ 081-2761440

ไข่ครอบ
 ประสานงาน คุณเย้ะ หมัดบินเอ็ด
 79/4 ม.7 ต.คูเต่า มือถือ 081-5982898

อนเน็กากลุ่มเด็กอนหัวสะพาน
 ประสานงาน คุณไพลีละ ชอบงาม
 138/3 ม.7 ต.คูเต่า มือถือ 089-7323744

ขนมเคอเป็ด
 ผู้ประสานงาน คุณพริวน พงศ์พิศระ
 13 ม.6 ต.คูเต่า มือถือ 083-5324167

ส้มโอหอม
 ผู้ประสานงาน คุณอำนาจ ช่วงพีระจินดา
 7/1 ม.8 ต.คูเต่า 089-6967136

ขนมทองม้วน
 ประสานงาน คุณแอ๊ด เพชรสุวรรณ
 7/1 ม.6 ต.คูเต่า มือถือ 082-8306218

สวนสืบสาน
 ผู้ประสานงาน ครุห์ทั้น บั้มแก้ว
 มือถือ 089-7382426

แผนที่ของดีตำบลคูเต่า เป็นส่วนหนึ่งของโครงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและผังชุมชน เพื่อการรับมือและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของชุมชนในพื้นที่เมืองหาดใหญ่ ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากมูลนิธิรีอ็อกกี้เฟลเลอร์ และสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ดำเนินการตั้งแต่ 1 มกราคม 2555 – 31 มีนาคม 2557 รับผิดชอบดำเนินการโดยมูลนิธิชุมชนสงขลา และคณะทำงานโครงการเครือข่ายเมืองในเอเชียเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ-เมืองหาดใหญ่ (ACCCRN)

คูเต่า : ดินแดนร้อยวัฒนธรรม

การรับมืออุทกภัยตำบลคูเต่า

“ตำบลคูเต่า” เป็นพื้นที่ที่ปลายน้ำของกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภาทำให้ประสบปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำ ทางโครงการฯ จึงเตรียมรับมือการเกิดอุทกภัยในแต่ละครั้ง โดยได้พัฒนาระบบการเตือนภัยเพื่อคาดการณ์ระดับน้ำล่วงหน้า ซึ่งมีการติดตั้งแถบสีวัดระดับน้ำ ติดตั้งธงเพื่อการเตือนภัย สื่อสารผ่านเสียงตามสาย วิทยุเครื่องแดงกระจายอยู่ 20 จุดไปยังทุกหมู่บ้าน ภายใต้อาสาสมัครเล่นเต่าของจิตอาสาละแวกวัย” และมีทีมประเมินสถานการณ์น้ำระดับตำบล โดยเชื่อมโยงผลผ่านระบบเตือนภัย แอปพลิเคชัน Line และดูระดับน้ำผ่านกล้อง CCTV ในเว็บไซต์ www.hatyacityclimate.org

เกษตรอินทรีย์ตำบลคูเต่า

5 ใน 10 หมู่บ้านของชาวคูเต่าทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก แต่การทำเกษตรอินทรีย์ยังเป็นส่วนน้อย ทางโครงการฯ จึงเน้นเฉพาะกลุ่มก่อนและเริ่มจากการทำการตลาด เพื่อเน้นสร้างกลุ่มผู้บริโภค ให้มีการยอมรับมีแหล่งจำหน่าย ได้แก่ ฝ่ายโภชนาการ โรงพยาบาล หาดใหญ่ ตลาดเกษตรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และร้านในหมู่บ้าน ชื่อว่า “คูเต่าเฟลส” ตอกย้ำแบรนด์ผักปลอดสารพิษคูเต่า และต่อยอด ให้มีการท่องเที่ยวเชิงการเกษตรด้วย

กองทุนหมุนเวียนเพื่อประมงพื้นบ้าน

อาชีพประมง เป็นอีกอาชีพหลักของชุมชน คนคุณตาที่ยึดอาชีพประมงได้มีการจัดตั้ง “กลุ่มส่งเสริมอาชีพประมงพื้นบ้านตำบลคูเต่า” โดยมีสมาชิกจากชุมชนทอนสำโรงด้วย เพื่อช่วยเหลือชาวประมงที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเนื่องด้วยปริมาณทรัพยากรที่หาได้ลดลง ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชาวประมง และขาดทุนหมุนเวียน โดยมีเงื่อนไขว่าสมาชิกกลุ่มจะต้องมีการออมเงินทุกเดือนก่อนจึงจะได้รับสิทธิ์ในการขอสนับสนุนเงินหมุนเวียนปลอดดอกเบี้ย ส่วนเงินที่คืนกลับก็บริหารกลุ่มต่อ และร่วมกันปลูกป่าชายเลนเพื่อเป็นการรับมือภัยพิบัติ และสนับสนุนการเข้ามาจับซื้อผลผลิตของกลุ่มในราคาที่เป็นธรรม ทั้งยังร่วมกันปลูกป่าชายเลนเพื่อเป็นการลดผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งและรับมือภัยพิบัติ

พื้นที่ชายเลนด้วยวิถีธรรมชาติ

จากการที่ **ผู้ใหญ่หรรษา จังหวัด** ได้สังเกตเห็นการฟื้นตัวของป่าชายเลนโดยธรรมชาติ บริเวณปลายคลองอยู่ตะเภา จึงได้ผลักดันแนวคิดให้มีการขุดลอกทะเลสาบที่ต้นเขินแล้วนำตะกอนดินเลนขึ้นมาถมกองเป็นเนินแนวยาว เพื่อให้เมล็ดต้นลำพูที่อยู่ในดินได้มีโอกาสเติบโตจนสามารถดักตะกอนดินได้ จากนั้นเสริมด้วยการปลูกป่าโกงกางโดยใช้พันธุ์ไม้ประจำถิ่น ต่อมากรมเจ้าท่าได้ส่งเจ้าหน้าที่มาดำเนินการขุดลอกในพื้นที่ดังกล่าว และช่วยกันคอยดูแลไม่ให้เกิดการตัดทำลายต้นอ่อนกลายเป็นวิธีฟื้นป่าชายเลนที่ได้ผลสำเร็จเกินคาดแล้วก็ยังเป็นแนวกันคลื่นกีดเซาะชายฝั่งไปในตัว นอกจากนี้กลุ่มประมงพื้นบ้านบางกลุ่มได้จัดตั้งฟาร์มทะเลตามโครงการฟื้นฟูทรัพยากรในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาของกรมประมงเป็นอีกมาตรการหนึ่ง ที่ช่วยให้เกิดการฟื้นตัวของสัตว์น้ำ

โรงน้ำชุมชน

จากการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลที่ส่งผลต่อคุณภาพน้ำที่นำมาผลิตน้ำประปาและการเกษตร จึงมีการจัดตั้งโรงน้ำชุมชนขึ้น โดยสร้างอาคารโรงเรือนขนาด 6x12 เมตร มีระบบเครื่องหยอดเหรียญ ระบบกรองน้ำ และสถานที่เก็บน้ำดิบ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและได้รับรองมาตรฐานจำหน่ายให้ชุมชนในราคาถูก และร่วมกันระดมหุ้นละ 100 บาท เพื่อคืนกำไรให้ชุมชน ส่วนเงินปันผลจะนำไปจัดตั้งกองทุนกลางตำบลเพื่อการพัฒนาต่อไป โดยโครงการฯ ลงหุ้น 5,000 หุ้น และชุมชนสมทบ 3,000 หุ้น

โรงอบสมุนไพร

โรงอบสมุนไพรจัดตั้งขึ้นโดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ในการดูแลสุขภาพคนในชุมชน โดยระดมทุนร่วมกับโรงเรียน จัดตั้งในบริเวณวัดดอน โดยมีสูตรตัวยา 2 สูตร ได้แก่ สูตรชาอว้ง และสูตรยา 108 และส่งเสริมการออกกำลังกาย การผลิตน้ำสมุนไพร การปลูกสมุนไพรเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันอีกด้วย

รักษาสภาพแวดล้อมในครัวเรือน

➡ **ฝังถังไขมันในครัวเรือน** ก่อนที่จะระบายน้ำควร
ดักจับไขมันเอาไว้เพื่อไม่ให้ไปอุดตันท่อน้ำเพราะจะส่งผลไป
ทำลายสภาพหน้าดินตายและมีไขมันตกค้างสะสมด้วย

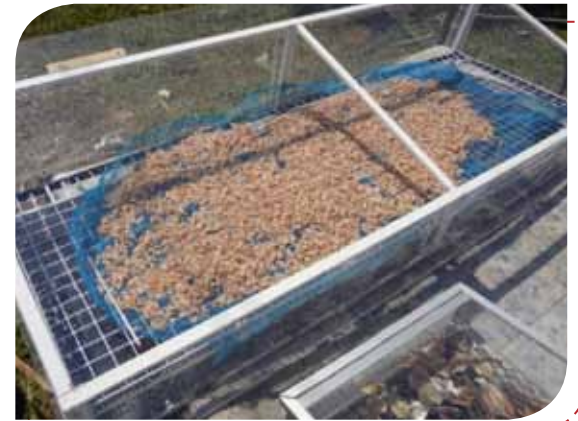
➡ **น้ำหมักชีวภาพ** นำเศษอาหารที่เหลือมาหมักกับ
กากน้ำตาล โดยนำจุลินทรีย์จากน้ำหมักมาใช้ประโยชน์ได้

ตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์

ทำด้วยวัสดุ กระจกหรือพลาสติกที่รับแสงแดดจนเลนส์ที่มี น้ำหนักเบาเหมาะสำหรับการใช้ถนอมอาหารโดยการดึงพลังงาน ความร้อนจากแสงอาทิตย์สะท้อนผ่านสังกะสีสีดำขึ้นไปยัง อาหารที่ตากลอยไว้แล้วกระจายไปทั่วตู้อบเหมาะกับการตากปลา ตากกล้วย และกุ้งก้ามแมลงและสัตว์

ห้องเรียนชุมชน

เป็นการออกแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการตามความต้องการของชุมชนที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและผังชุมชนเพื่อการรับมือและปรับตัวของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มุ่งเน้นสร้างแกนนำชุมชนและครัวเรือนต้นแบบให้สามารถมีทักษะและความรู้ในด้านต่างๆ โดยมีวิทยากรในกรอบอบรม คือ **คุณอุตุศักดิ์ เพ็ชรมีศรี** นักวิชาการเกษตรชำนาญการจากสำนักงานเกษตรอำเภอหาดใหญ่ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มแม่บ้าน ในเรื่องการรับมือกับไข้เลือดออก การใช้สมุนไพรไล่แมลงแทนสารเคมี การใช้ผลิตภัณฑ์เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ถึงดักจับไขมัน การทำจุลินทรีย์ก้อน การทำน้ำหมักชีวภาพ ตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ แก้ไขปัญหาหน้าดินเสื่อมโทรม และเรื่องอื่นๆ ที่เหมาะสมกับชุมชน

- มติของหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๑ ต.ทุ่งโพธิ์ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
1. งดการบริโภคอาหารประเภท เนื้อสัตว์ทุกชนิด ภายใน 1,000 บาทต่อครัวเรือน
 2. งดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด ภายใน 1,000 บาทต่อครัวเรือน
 3. งดการบริโภคยาสูบ ภายใน 2,000 บาทต่อครัวเรือน
 4. งดการบริโภคอาหารไขมันสูงทุกชนิด ภายใน 1,000 บาทต่อครัวเรือน
 5. งดการบริโภคอาหารที่มีไขมันสูงทุกชนิด ภายใน 1,000 บาทต่อครัวเรือน
 6. งดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายใน 1,000 บาทต่อครัวเรือน
 7. งดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายใน 1,000 บาทต่อครัวเรือน
 8. งดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายใน 1,000 บาทต่อครัวเรือน
 9. งดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายใน 1,000 บาทต่อครัวเรือน
 10. งดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายใน 1,000 บาทต่อครัวเรือน
 11. บุคคลใดละเมิดมติในข้อนี้ ๓-10 โทษปรับหมู่บ้าน หรือผู้ควบคุมหมู่บ้าน ในกรณี
เกิน 18 คน ไม่เกินปรับ 2,000 บาท ขึ้นไป (เกินกว่า 18 โทษ)

การทำกติกาชุมชน

การทำกติกาชุมชนในหมู่ที่ 1, 2, 3, 5, 6, 8 และ 10 โดยคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีผู้ใหญ่บ้านรับผิดชอบและผู้เฝ้าศาสนาทางอิสลาม (ศูกรมกวกัด) กติกาในด้านพืชผักสวนครัว การอนุรักษ์สัตว์น้ำ การทิ้งขยะในพื้นที่ของผู้อื่นหรือสาธารณะ และมาตรการด้านสังคม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการยกย่องกตติกา การประชาพิจารณา การประกาศใช้ และการควบคุมการนำไปสู่การปฏิบัติจริง

ศูนย์เรียนรู้โรงเรียนบ้านใต้

โรงเรียนบ้านใต้ได้ร่วมกับศูนย์เรียนรู้การ
ปลูกผักทั้งใจแปลงและแนวตั้ง การทำน้ำหมัก
ทำแก๊สชีวภาพ ทำตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์โดย
ร่วมกับศูนย์รู้ถึงปัญหาหน้าดินที่เสื่อมสภาพ
และแก้ไข อีกทั้งในสวนริมกำแพงก็นำขวดน้ำ
มาปลูกผักเป็นแนวยาว ภายในโรงเรียนมีบ่อพัก
ขนาดใหญ่ 6 บ่อ ใช้เก็บน้ำฝนและดัดแปลง
เป็นที่เพาะเห็ด มีการดัดแปลงวัสดุที่เหลือใช้
เช่น โต๊ะนักเรียน มาทำแปลงปลูกผักอีกด้วย

โครงการเครือข่ายเมืองในเอเชียเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Asian Cities Climate Change Resilience Network - ACCCRN)

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (Thailand Environment Institute-TEI)

16/151 เมืองทองธานี ถ.พหลโยธิน ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120

โทร. (66 2) 503 3333 ต่อ 304 หรือ 312 แฟกซ์ (66 2) 504 4826-8

www.thaicity-climate.org www.acccrn.net www.tei.or.th www.hatyaicityclimate.org

[FB /UrbanClimateResilienceThailand](https://www.facebook.com/UrbanClimateResilienceThailand) [FB /hatyaicityclimate](https://www.facebook.com/hatyaicityclimate)

